

1
Guia
didàctica
professorat

+ info

www.educacio-valencia.es

Projectes Educatius

València, 2019

+ info

Edita:
Ajuntament de València
Regidoria d'Educació
Projectes Educatius

ISBN: 978-84-9089-267-1

---

962 084 283 - 962 082 146
sccproyected@valencia.es

Índex

1. Introducció	4
2. Objectius.	5
2.1. Objectius generals.	5
2.2. Objectius específics.	5
3. Temes a desenvolupar	5
4. Competències.	7
5. Metodologia	7
6. Nivell educatiu	8
7. Materials i recursos	8
8. Localització i itinerari	9
9. Desenvolupament del programa i Temporalització	9
9.1. Activitats prèvies	9
9.2. Activitats centrals.	12
9.3. Activitats posteriors	14
10. Avaluació	15
11. Bibliografia	16

1. Introducció

El programa *Experimentant amb la Bellesa*, pertany a l'eix temàtic de EDUC-ART de les propostes educatives de l'Ajuntament de València. Aquest programa planteja la necessitat de crear una reflexió sobre el concepte del bell i el lleig, donant més importància al procés de creació de "obra" com una experiència d'aprenentatge personal i no com un producte condicionat per uns valors estètics. Per consegüent, l'art amb el seu caràcter comunicatiu i expressiu, és, d'una banda, un reflex dels aspectes socials i culturals del lloc en què habitem, i d'altra banda, un reflex de la identitat personal de cadascun/a, perquè tots/as tenim una manera pròpia de veure, fer i expressar.

A través del desenvolupament del programa, realitzarem una sèrie de tallers tant individuals com col·lectius, on el procés de creació es convertirà en una eina d'observació, reflexió i transformació del procés d'expressió, creant una metàfora de la formació de la pròpia identitat i desvinculant-la del concepte estètic.

El programa es divideix en activitats prèvies, centrals i posteriors, les activitats prèvies i posteriors, són proposades per a dur a terme pel personal docent, i les centrals són activitats que es duran a terme en el centre educatiu pel personal educador de l'Ajuntament de València. Aquestes al seu torn estaran dividides en 3 sessions:

-Primera sessió: A través d'una sèrie d'exercicis, es treballarà el concepte de la bellesa relacionada amb el món de l'art, veient a aquest últim com un mitjà d'expressió i comunicació, on el principal objectiu és l'experiència del procés de creació, juntament amb tot el que això comporta, i no únicament com un valor estètic.

-Segona sessió: Es treballarà la bellesa relacionada amb l'estètica, sent conscients de com els condicionaments socials afecten el concepte de la imatge personal. A través d'uns exercicis creatius i lúdics, cada participant del grup crearà un personatge poc convencional i del qual o de la qual parlarem.

-Tercera sessió: S'experimentarà amb la bellesa relacionada amb el món on vivim, treballant la creativitat, a través de la cerca de solucions conjuntes, oblidant-nos dels valors estètics i donant importància a les decisions personals mitjançant la creació i el procés grupal. Ara bé, l'expressió creativa de tots i totes és imprescindible per a poder funcionar conjuntament. Pel que podem veure, que la creació d'una obra grupal, tenint en compte les decisions i gustos de tots i de totes, no sempre és fàcil, però és possible crear un món on la vertadera bellesa és el respecte i la col·laboració.

2. Objectius.

2.1. Objectius generals.

Reflexionar i desvincular els judicis de valors estètics, aliens a un/a mateix/a, mitjançant el procés de creació i la metàfora, fomentant uns valors propis, com a persones diferents i úniques que som.

2.2. Objectius específics.

- Crear una mirada diferent de l'art com un mitjà d'expressió i comunicació i no com un objecte subjecte a valors estètics.
- Pensar en la creativitat, com la cerca de noves solucions, amb la intenció de fomentar el pensament divergent.
- Aprendre recursos i tècniques que puguen ajudar al desenvolupament de l'experiència creadora com a objectiu principal del seu aprenentatge.
- Potenciar la idea de l'art com una experiència pròpia a través del procés de creació amb el qual poder aprendre a aprendre creant processos que s'integren dins del seu propi desenvolupament.
- Valorar el procés de creació com a experiència i no com un resultat.

3. Temes a desenvolupar

El concepte general de bellesa, ha patit modificacions i alteracions contínues al llarg de la història, no obstant això el cànon de bellesa està subjecte a les definicions i característiques generals que s'estableix com una cosa bonica, desitjable, atractiu i sensual. Aquests conceptes sempre estan subjectes a uns valors establits per altres/as i aliens a cada persona en particular, units en moltes ocasions al concepte del bo i el dolent, condicionant els aspectes personals i culturals del nostre propi desenvolupament. Aquests valors amb el temps han anat d'acord amb mitjans de comunicació i xarxes socials que han difós i establert aquests conceptes, creant patrons que es converteixen en judicis de valors socials patits dia a dia. Hem de tindre en compte, que el concepte d'una cosa bella pot ser molt diferent per a l'una o l'altra persona, fins i tot entre diferents cultures. I això té la seua explicació en el desenvolupament de la percepció visual.

Principis de la percepció visual. Pareidolia.

Per a poder comprendre més clarament el concepte de percepció visual, posem un exemple del que és una "pareidolia". Alguna vegada t'has tombat en el sòl i has observat els núvols intentant descobrir les formes que a semblen elles? Si ho has fet, hauràs descobert que les imatges que veus poden o no ser diferents i que a més van canviant de forma. ¿Com és possible això?,

¿Com és possible que d'una mateixa imatge o en un núvol vegem coses diferents si realment no són ací?

La percepció visual no depén solament del mecanisme del funcionament de l'ull, va molt més allà, està vinculada al desenvolupament de la identitat de les persones, la qual cosa explica que fins i tot partint d'un mateix punt puguem prendre camins diferents o veure la s coses de manera diferent.

Això succeeix, a trets generals, perquè durant els primers anys de la nostra vida, el sentit de la vista es desenvolupa abans que la parla, la qual cosa permet a través del tacte i l'exploració d'objectes i l'entorn, que interioritzem imatges, emocions o sensacions, i així a poc a poc creiem un mapa d'identitat personal, que dependrà d'una manera o una altra de l'experiència viscuda o de la nostra exploració en el procés.

D'aquesta forma, la nostra percepció individual, dependrà de fórmules úniques que ens permeten coincidir en molts aspectes, però al cap i a la fi veure i sentir les experiències de manera diferent, per a posteriorment, fer i actuar de manera diferent segons com percebem o pensem.

Ara bé, si parem atenció dins de l'art ocorre el mateix, no obstant això els patrons estètics vistos anteriorment, han condicionat els valors de les obres, allunyant-se del seu caràcter expressiu i comunicatiu, on l'estètica ha superat amb escreix els valors tècnics i el procés d'elaboració pel qual es crea un judici de valors entre el bonic i el lleig abans de tindre en compte l'expressió i el procés de creació, vegem doncs perquè és tan important al seu torn aquest procés.

Els processos creatius. Creativitat.

Els processos creatius, semblen tindre una base innata en l'ésser humà que va lligada al sistema psicomotor. Per exemple totes les persones, passem per fases de “gargotege” quasi idèntiques en patrons i processos, per la qual cosa a poc a poc ens anem desenvolupant en aquesta fi i ens anem separant més dels patrons generals fins a crear un llenguatge propi. Aquesta cerca quasi infinita a vegades inconscient, és la creativitat.

El concepte de creativitat, ha estat sotmés també al concepte de finalització, és a dir, crear una cosa bonica o lleig”, “estar bé o mal fet” i ho ha materialitzat. Quan en realitat no és un resultat final, una idea única, sinó la cerca de solucions per a arribar a l'objectiu que ens hàgem marcat, trobant camins diferents, passant per diferents fases, equivocant-nos o no, però en definitiva duent a terme un procés propi i personal. El simple fet de materialitzar el concepte de creativitat, també ha sigut una de les causes que socialment es relaciona només al concepte artístic. Alguna vegada heu escoltat la frase?: “jo no sé dibuixar, no soc gens creatiu/a”. Heus ací un dels exemples més comuns, que deixa constància que la creativitat està condicionada pel concepte estètic de “bé o malament, bonic o lleig”. Tothom és creatiu, perquè la creativitat és un procés afectat únicament per la nostra manera pròpia de fer i no per uns patrons establits.

En definitiva el concepte de bell, s'ha convertit en una cosa manipulada a judici i valor d'uns pocs i que condiona un concepte global, influint en múltiples qüestions de la vida diària d'una persona. Condiona el desenvolupament individual, imposant el que és o no és bell i creant un judici general a una qüestió tan personal en tots els camps. D'aquesta manera, experimentar a través de la creació, aquest concepte, ens pot ajudar a entendre d'una manera gràfica, uns conceptes a trets generals, deixant de costat el bonic i el lleig i basant-nos únicament en el procés i l'experiència personal de cadascun/a de els/as participants, creant una mirada més àmplia i empàtica de les diferents maneres de veure, pensar o fer respecte a les coses, creant al seu torn uns valors propis, basats únicament en el procés.

4. Competències.

- Aprendre a aprendre
- Socials i cíviques
- Sentit de la iniciativa i esperit emprenedor
- Consciència i expressions culturals

5. Metodologia

El treball previ a la realització del programa, es durà a terme pel personal del centre, a través d'una guia on se'ls proposarà al personal docent, una o diverses activitats amb la finalitat que el grup comence a familiaritzar-se amb el concepte de bellesa i percepció visual que treballarem durant les sessions centrals. El paper del professorat serà de guiar a l'alumnat, en la participació i la motivació, a través dels exercicis proposats. Es tindrà en compte per a la realització i dinàmica grupal, que el programa treballa des de les bases fonamentals de:

-Aprendre a través de l'experiència. Valorant el procés de creació, experimentant i provant noves maneres de fer des de la primera persona, fomentant així la presa de decisions basant-se en els processos que es van travessant i no en un resultat estètic final, intentant deixar de costat el concepte de “bé o mal fet”, ja que cada persona té una manera de fer diferent.

-Fomentar la creativitat. Entenent la creativitat com un recurs de cerca de solucions a través dels seus propis mitjans i capacitats, sentint-se capaces de posar en pràctica la seua capacitat creadora sense limitar la seua espontaneïtat.

-Treballar des del grupal, fomentant l'aprenentatge social. Dins del programa es treballa tant grupalment com individualment, però sempre fomentant el treball de reflexió conjunta i respectant les opinions de tots i totes, ja que malgrat ser diferents totes són importants. I així d'aquesta manera arribar a obtindre una conclusió final.

El desenvolupament central. Serà realitzat pel personal educador de l'Ajuntament de València, qui actuarà principalment de moderador i dinamitzador del grup. Dins de les sessions, se'ls

explicarà de manera molt bàsica i ajustant-se a cada nivell, la informació necessària sobre les bases teòriques fonamentals per a la realització de les sessions, sense oblidar que el programa utilitza principalment l'aprenentatge basat en l'experiència, a més se'ls fomentarà perquè treballen en equip.

El treball posterior. Es durà a terme pel personal del centre, a través d'una guia on se'ls proposa unes activitats o dinàmiques, amb la finalitat que el grup elabore una reflexió amb tots els conceptes apresos durant el procés de creació en les sessions, relacionats amb la bellesa.

6. Nivell educatiu

EP.1, EP.2, EP.3, EP.4, EP.5, EP.6, ESO.1, ESO.2, ESO.3 i ESO.4

7. Materials i recursos

ACTIVITATS	MATERIALS I RECURSOS		
ACTIVITATS PRÈVIES	<ul style="list-style-type: none"> -Aquarel·les líquides o tinta xinesa. -Paper grandària A4. -Guia de l'alumnat. 		
ACTIVITATS CENTRALS	SESSIÓ 1	SESSIÓ 2	SESSIÓ 3
	<ul style="list-style-type: none"> -Confeti o arena de platja -Estovalles o plàstic. -Paper grandària A3. 30 o. -Ceres grasses (tipus manley). 2 caixes 24 -Plastidecor.2 caixes 24. -Cinta de paper. 2 rotllos. -Mocadors (per a tapar els ulls). 30 o. -1 peça musical (annex núm.1) 	<ul style="list-style-type: none"> -Paquet de folis blancs grandària A4 80gr. 500 o. -Retoladors negres o de colors. 30 o. -Cera grassa (tipus manley). 2 caixes 24. -Tisores. 30 o. 	<ul style="list-style-type: none"> -Retoleures negres o de colors. 30 o. -Cera grassa (tipus manley). 2 caixes 24. -Plastidecor. 2 caixes 24. -Paper continu. 4 trossos de 150cm x 70cm. -Cinta de paper adhesiva. 2 rotllos.
ACTIVITATS POSTERiors	<ul style="list-style-type: none"> -Guia de l'alumnat. 		

8. Localització i itinerari

Les tres sessions es realitzaran a l'aula del centre educatiu.

9. Desenvolupament del programa i Temporalització

El programa es desenvolupa en tres sessions de 3 hores cadascuna d'elles en horari de matins de 9:00h a 12:00h, el desenvolupament de la qual serà el següent:

9.1. Activitats prèvies

L'activitat prèvia és un suggeriment del programa per a dur a terme pel personal docent, prèviament a l'activitat central que elaborarà el personal educador de l'Ajuntament de València.

Els preguntarà “¿Què significa per a ells/as el concepte de bellesa?”, deixant un temps de reflexió. En ella, hauran d'escriure el que pensen, davall de la pregunta: “¿Quan escoltes bellesa, que és el primer que et ve al capdavant?” (Pàgina 5 Guia de l'alumnat).

Aquesta pregunta amb la seua resposta es deixarà apartada durant un temps fins al final del programa. El seu objectiu és valorar si, després de l'execució de totes les activitats i reflexions, ha sorgit un canvi de concepte després de l'experiència viscuda. Per tant, aquesta pregunta amb la seua corresponent resposta es reservarà fins a l'activitat posterior, per a tornar a realitzar-la i comparar els canvis.

Una vegada elaborada la pregunta i passat el temps de reflexió, se suggereix treballar el concepte de percepció visual, d'una manera simple i gràfica, utilitzant per a això exemples d'imatges que ells/as mateixos/as elaboraran, seguint el sistema de les “Taques de Rorschach”.

Per a això el professorat, elaborarà a tall d'exemple, una taca de Rorschach amb tinta xinesa o aquarel·la sobre un paper i la mostrarà a l'alumnat.

Com elaborar la taca? utilitzant una fulla en blanc, primer doblegarà la fulla per la meitat, la tornarà a obrir i posarà unes gotes d'aquarel·la o tinta xinesa en el centre i algunes pel costats, doblegant novament i allisant la fulla amb la mà, estrenyent suaument contra una superfície dura (per exemple la taula) perquè el material s'estenga. En tornar a obrir la fulla, haurà quedat una taca creada per la pressió i la fluïdesa del líquid.

Es deixarà assecar uns segons i es mostrarà a l'alumnat que haurà d'apuntar en el seu guia, dins del requadre: “Para atenció a la taca que ha fet el teu professor/a i apunta en el requadre de baix, totes les formes que veges en ella” (pàgina 5 Guia de l'alumnat), el primer que els suggerisca, podent ser una o diverses coses.

Posteriorment l'alumnat el llegirà al grup, parant atenció a les diferents aportacions que fa cadascun/a.

A1 1. Imagina i experimenta

Què és el primer que et ve al capdavant quan escoltes la paraula BELLESA? Escribeu-lo.

Blank lined area for writing the first response to the question above.

Para atenció a la taca que ha fet el teu professor/a i apunta en el requadre de baix, totes les formes que veges en ella.

Blank lined area for identifying shapes in the inkblot.

Per a finalitzar, realitzaran en el seu guia de l'alumnat (pàgina 6 guia de l'alumnat), de manera individual, la seua pròpia taca de Rorschach, seguint el mateix procediment que l'exemple mostrat per el/la professor/a.

Experimentant amb la bellesa
Educ-Arte

A1 2. Taques

Fes la teua pròpia taca seguint les indicacions del teu professor/a

6

AJUNTAMENT DE VALÈNCIA

EDUCACIÓ

Podran mostrar i explicar al grup el que els semblen les seues pròpies taques. El grup al seu torn també podrà aportar les seues opinions, per a iniciar un debat, sempre des del respecte. El/la professor/a pot explicar en aquest punt, perquè ha succeït això, perquè hi ha gent que coincideix i gent a qui li resulta una altra cosa, fent una breu explicació sobre la percepció visual, (teoria recollida en el punt 3 “Temes a desenvolupar”), d'aquesta manera queda introduït el programa per a poder començar les activitats centrals per part del personal educador de l'Ajuntament de València.

Es pretén que l'objectiu central d'aquesta activitat siga fer una introducció a l'alumnat, sobre la importància de la percepció visual i com la percepció que cadascun/a té del món que ens envolta, ens influeix en la nostra manera de fer i veure, amb les seues similituds entre tots/as però també amb les seues diferències.

ACTIVITAT ANTERIOR.	TEMPORALITZACIÓ 45 MINUTS.
EXERCICI.	10 min.
REFLEXIÓ.	35 min.

9.2. Activitats centrals.

Les activitats centrals, estan dividides en 3 sessions, cadascuna corresponent a un dia diferent i dividides en 3 moments: introducció, activitat i tancament.

Sessió 1: “La petjada de la música”. Es treballarà el concepte de bellesa dins del món de l'art, desvinculant-lo d'aquest i trencant amb els judicis de valor que se li atribueixen, destacant l'art com a mitjà d'expressió i comunicació, fomentant la creativitat com la cerca de solucions durant el procés de creació. Donant importància al fet d'aprendre a mirar l'art, més enllà d'un objecte estètic.

Experimentant amb la bellesa
Educ-Arte

A2 1. Sense marcs

En **Experimentant per la bellesa** ens agrada eixir-nos del marc, de manera que no necessitaràs la guia per a les activitats que realitzaràs amb el/la educador/a. Et deixem no obstant això, un espai perquè pugues anotar o gargotejar tot allò que et sorgisca *durant les sessions.

AJUNTAMENT DE VALÈNCIA **EDUCACIÓ**

Sessió 2: “Taller de monstres i monstresas”. En aquest exercici, es tornarà a treballar com a objectiu fonamental l'art com mig expressiu i es treballarà el valor estètic dels condicionaments socials entorn a la imatge personal, realitzarem una activitat on construirem uns personatges a través d'un joc, per a després parlar d'ells/as. Es treballarà de manera individual, per a finalment crear una reflexió grupal entorn del personatge realitzat.

Experimentant amb la bellesa
Educ-Arte

A3 1. Reflexiona i apunta

Acabada l'activitat de Monstres/as i després d'haver debatut en classe, realitza una reflexió sobre els temes tractats a l'aula.

8

AJUNTAMENT DE VALÈNCIA

EDUCACIÓ

Sessió 3: “Mural de relleus”. Treballar la capacitat creadora, a través de la cerca de solucions conjuntes, la creativitat, oblidant-nos dels valors estètics, on respectar l'expressió creativa de tots i totes de manera grupal és imprescindible per a arribar a solucions conjuntes.

Al llarg del desenvolupament de les activitats l'alumnat disposarà d'un espai en el seu quadernet on podran escriure, anotar o gargotejar tot allò que vaja sorgint al llarg de les sessions.

9.3. Activitats posteriors

Per a finalitzar se suggereix al professorat, realitzar una activitat juntament amb una reflexió sobre tots els conceptes que s'han desenvolupat durant el programa. Per a aquesta activitat, cada alumne/a comptarà amb la guia de l'alumnat per a realitzar la reflexió.

Tornarà a escriure una vegada acabat el programa, el concepte de bellesa que ha après durent les sessions, en la pàgina 9 corresponent en el seu guia de l'alumnat.

Parant atenció a les diferències que han sorgit amb la idea inicial que va escriure, i que han sigut el resultat del procés que ha travessat durant els tallers. Es crearà un debat, moderat per el/la professor/a, entorn d'aquesta qüestió.

ACTIVITAT POSTERIOR	TEMPORALITZACIÓ 45 MINUTS
EXERCICI.	10 min.
DEBAT.	35 min.

Experimentant amb la bellesa
Educ-Arte

A3 2. Redefinix la paraula BELLESA

Ara que hem acabat el programa, apunta en el quadre el que significa BELLESA per a tu i compara'l amb el primer que vas escriure.

AJUNTAMENT DE VALÈNCIA EDUCACIÓ

10. Avaluació

Avaluació a realitzar per part del professorat responsable del grup sobre el funcionament del programa.

QÜESTIONARI de QUALITAT

DADES IDENTIFICATIVES DEL PROGRAMA	
Nom del programa:	Data realització:
Nom del centre educatiu:	Professor/a responsable:
Nivell/etapa i Grup assistent:	Núm. Alumnat participant. Total: Xiques Xics
Número de la sessió:	Nom de la persona que desenvolupa el programa educatiu:

VALORACIÓ					
<i>Valore els següents aspectes del programa en una escala de puntuació de l'1 al 5. Marque amb una X la puntuació corresponent: 1= Nul; 2 = Deficient; 3= Normal; 4= Bueno; 5= Excel·lent</i>					
	1	2	3	4	5
El grau de satisfacció general del programa és					
La duració del programa segons els objectius i continguts del mateix ha sigut					
El/la educador/al fet que l'imparteix ha mantingut l'atenció de l'alumnat de forma					
Ha utilitzat una metodologia					
Ha demostrat en la seua actuació un nivell de coneixements i experiència					
La manera d'impartir el programa ha facilitat l'aprenentatge de l'alumnat					
El nivell d'organització del programa (informació, compliment de dates i horaris, etc.) ha sigut					
Importància de la continuïtat d'aquest programa per a futures edicions					

Si desitja realitzar qualsevol suggeriment, observació o incidència, per favor, utilitze l'espai reservat a continuació

A la sessió de hui:

Al programa en general:

Al material didàctic (només en el cas d'haver sigut sol·licitat):

Al personal que l'imparteix:

A la gestió organitzadora/planificadora del programa:

Emplenar amb una **X** i emplenar **només** si s'ha fet el programa en **anys anteriors**

El programa ha millorat	Sí No	En:
-------------------------	-------	-----

El programa ha empitjorat	Sí No	En:
---------------------------	-------	-----

NOTA: Si per alguna causa no pot entregar aquest imprés emplenat a la finalització del programa educatiu, es prega remeta el qüestionari per correu electrònic sccproyected@valencia.es.

Gràcies per la seua col·laboració

SECCIÓ PROJECTES EDUCATIUS
c/ Amadeu de Savoia, 13 46010 VALÈNCIA
*Telf: 962084283

Signatura del/ de la docent

--

11. Bibliografia

ABAD, J. Iniciatives d'educació artística a través de l'art contemporani per a l'escola infantil. (Tesi Doctoral). Madrid: Universitat Complutense de Madrid, 2008. ISBN: 978-84-692-4259-9.

ABAD, J. Art comunitari a l'escola. [Consultat: 20-11-2015]. Disponible en:
http://www.mrpmenorca.cat/index2.php?option=com_docman&task=doc_view&gid=201&Itemid=31

CSIKSZENTMIHALYI, M. Creativitat. El fluir i la psicologia del descobriment i la invenció. Barcelona: Ed, Paidós, 2010.

DEWEY, J. L'art com a experiència. Barcelona. Ed, Paidós, 2008.

STREN, A. Del dibuix infantil a la semiologia de l'expressió. València. Ed: Carena editors, 2011.

WINNICOTT, D. Realitat i joc. Barcelona. Ed: Gedisa, 1971.